

Energie Verslag Nederland 1995

Elektriciteitsproductie

<u>Aanpassingen van het Elektriciteitsplan 1995-2005</u>	2
<u>Aansluiting van vier Midden-Europese landen op koppelnet UCPT</u>	2
<u>Eemscentrale, Lage Weide 6 en Diemen 33 in gebruik genomen</u>	3
<u>Milieuprijs Sep voor project bij Belchatow-centrale in Polen</u>	4
<u>Nieuwe elektriciteitsstarieven goedgekeurd</u>	4
<u>Nieuwe ontwikkelingen inzake een vrijere Europese elektriciteitsmarkt</u>	5
<u>Principe-akkoord aanpassingen warmte/kracht</u>	6
<u>SIGE/Vereniging Krachtwerktuigen: visie op elektriciteitsvoorziening</u>	6
<u>Startnotitie MER voor hoogspanningsverbinding Noorwegen-Nederland</u>	7
<u>Stuurgroep doet voorstel tot nieuw stelsel voor elektriciteitssector</u>	8

Aanpassingen van het Elektriciteitsplan 1995-2005

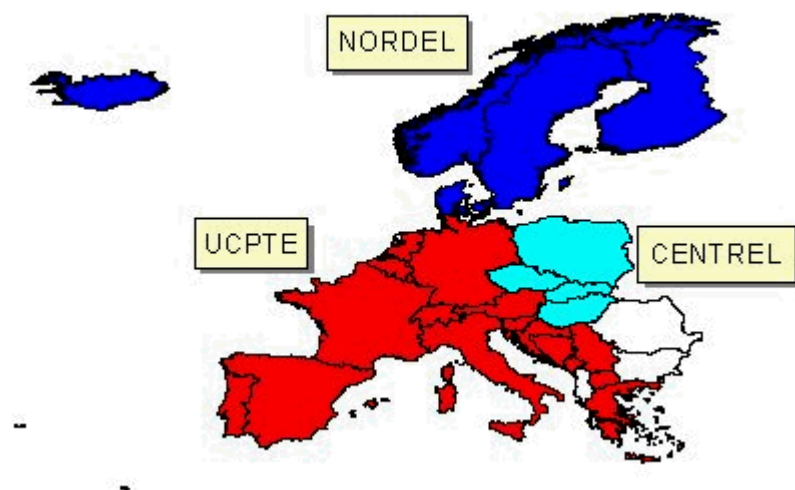
In 1993 maakte Sep bekend te willen starten met een Plan van Modificaties voor de kerncentrale te Borssele. De minister verplichtte Sep tot een uitgebreide vergunningsprocedure, die een langere tijd in beslag zou nemen. Omdat de centrale volgens planning in 2004 uit bedrijf ging, zouden de investeringen voor het pakket van maatregelen dan echter niet meer kunnen worden terugverdiend. Sep deed daarom het voorstel tot een verlengde bedrijfsduur, tot 2007. Dit voornemen werd opgenomen in het Elektriciteitsplan 1995-2004, dat in juli 1994 werd goedgekeurd. De vergunning werd begin augustus verleend. Greenpeace ging hiertegen in het najaar van 1994 in beroep. Een periode van debatten, overleg en moties volgde. Half december 1994 besloot minister Wijers om alsnog zijn goedkeuring te onthouden aan de verlenging van de bedrijfsduur van de kernenergiecentrale Borssele tot het jaar 2007. Het betekende dat het E-plan op dat onderdeel moest worden aangepast.

Een gewijzigd E-plan wordt door Sep in het voorjaar van 1995 aangeboden aan de minister van EZ en in de zomer goedgekeurd. In 1995 vindt nog een aanpassing van het E-plan plaats, dit in verband met een gewijzigd importcontract van Sep met Electricité de France. In plaats van 750 MW zal vanaf 1997 600 MW per jaar worden geïmporteerd.

Aansluiting van vier Midden-Europese landen op koppelnet UCPTE

Al in mei 1951 werd de 'Union pour la Coordination de la Production et du Transport de l'Electricité', ofwel UCPTE, opgericht. Acht landen waaronder Nederland besloten samen te werken bij de productie en het transport van elektriciteit. Door deze samenwerking en de koppeling van de elektriciteitsnetten kon de doelstelling van voorzieningszekerheid beter bereikt worden. Nu behoren 12 landen tot de UCPTE, waaronder voormalig Joegoslavië. Door onder andere afstemming van vraag en aanbod, een continue stroom van informatie over de opwekking en het transport, voorwaarden inzake hoogspanning en toegepaste technieken, onderlinge hulp in geval van storingen of tekorten en uitwisseling van ervaringen en kennis wordt een bijdrage geleverd aan een veilige betrouwbare elektriciteitsvoorziening.

Op 18 oktober worden de in CENTREL verenigde landen Polen, Hongarije, Tsjechië en Slowakije parallel gekoppeld aan UCPTE. Voor een proefperiode van een jaar zullen deze landen meedraaien met de UCPTE. Als gedurende dat jaar voldaan kan worden aan de eisen die UCPTE stelt, zal de koppeling in stand blijven. Door de koppeling ontstaan er meer mogelijkheden voor export en import van elektriciteit en kan de betrouwbaarheid van de energievoorziening worden vergroot. Aan de integratie van UCPTE en de vier genoemde landen is een periode van intensief overleg, testen van de frequentieregeling en spanningsregelingen en bouw van hoogspanningsverbindingen voorafgegaan.

Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken en IJsland zijn op eenzelfde wijze als de UCPTÉ aan elkaar gekoppeld binnen de organisatie Nordel. Een deel van Denemarken is bovendien gekoppeld aan Duitsland. In het zuiden van Europa is Albanië gekoppeld aan Griekenland. Bulgarije en Roemenië zijn nog niet gekoppeld met de UCPTÉ, maar kennen wel een koppeling met voormalig Joegoslavië, Griekenland en Albanië.

Eemscentrale, Lage Weide 6 en Diemen 33 in gebruik genomen

Op 6 december wordt een van de vijf productie-eenheden van de Eemscentrale door EPON in gebruik genomen. De centrale is met vijf eenheden van elk 335 MW een van de grootste gasgestookte elektriciteitscentrales in de wereld. Hoewel de centrale nog maar net draait kent hij toch al een lange geschiedenis. Voor de afname van aardgas werd al in 1988 een contract gesloten tussen Sep en het Noorse Statoil. Dit contract was destijds uniek, ten eerste omdat buiten de Gasunie om gas werd ingekocht als brandstof voor een elektriciteitscentrale; ten tweede omdat de condities zodanig waren dat een zelfde zekerheid en prijsstabiliteit kon worden verkregen als bij het stoken van kolen. Gezien de momenteel zeer lage prijzen van olie en gas, is het Noorse gas op dit moment echter minder gunstig dan wanneer in het binnenland gas zou worden gekocht.

Volgens het contract zou Statoil vanaf 1 oktober 1995 een miljard m³ gas leveren aan Sep, en vanaf oktober 1996 zou dit toenemen tot 2 miljard m³ per jaar. Sep levert dit gas vervolgens weer aan de EPON voor de 5 productie-eenheden van de nieuwe Eemscentrale. De bouw van deze centrale startte in 1992. In de centrale is gebruik gemaakt van zeer geavanceerde stoom- en gasturbines en milieuvoorzieningen. De turbines worden geleverd door GEC Alsthom, een Frans-Engels bedrijf. Bij het proefdraaien in het voorjaar wordt EPON echter geconfronteerd met een mankement aan de rotor van deze turbines. Het blijkt dat het mankement zich ook in buitenlandse centrales voordoet. GEC Alsthom en subleverancier General Electric herstellen de schade maar het project loopt door de mankementen forse vertraging op. Na een half jaar wordt een van de productie-eenheden toch in 1995 nog in gebruik genomen. Door de vertraging is er wel sprake van aanzienlijke schadeposten. Statoil heeft niet kunnen leveren aan Sep. Sep heeft niet kunnen leveren aan de EPON. EPON heeft een half jaar lang geen elektriciteit kunnen produceren en dus geen inkomsten verkregen uit

een zeer kostbare centrale, door aan het licht gekomen fouten van de leverancier GEC Alsthom. Eind 1995 zijn de verschillende partijen nog in onderhandeling over de risico's, de verantwoordelijkheden en de verrekening van de lasten voor elk afzonderlijk bedrijf.

Op respectievelijk 30 mei en 20 december 1995 worden door NV UNA de Lage Wei-de 6 en de Diemen 33 officieel in gebruik genomen. Het betreft twee STEG-eenheden met een vermogen van elk 249 MW_e. Daarentegen worden door de sector zeven andere eenheden met een totaal vermogen van ruim 500 MW_e buiten gebruik gesteld.

Milieuprijs Sep voor project bij Belchatow-centrale in Polen

Jaarlijks worden door het Teylers Initiatief prijzen toegekend aan instanties en/of personen die met hun werkzaamheden of projecten aantoonbaar kennis van de milieutechnologie hebben overgedragen aan de samenleving. Het gaat om technologie waarmee vervuiling van het milieu kan worden voorkomen en/of waarmee een zorgvuldig omgaan met energie en grondstoffen wordt bereikt. Uit de 76 ingediende projecten wordt het Belchatow-project van Sep aangewezen als prijswinnaar. Met financiële en technische steun van Sep is voor de 4200 MW bruinkool gestookte centrale in Belchatow een viertal rookgasontzwavelingsinstallaties ontworpen en geïnstalleerd. De eerste installatie werd in 1994 in gebruik genomen. Met het project van Sep wordt belangrijke milieutechnologische kennis overgedragen aan Polen en een aanzienlijke reductie van de SO₂-uitstoot bereikt. De jaarlijkse vermeden uitstoot van 120.000 ton is acht keer zoveel als de uitstoot van alle Nederlandse centrales samen.

Nieuwe elektriciteitstarieven goedgekeurd

Ieder jaar moeten Sep, EnergieNed en het Overlegorgaan Productiesector (OPS) hun voorstellen voor de elektriciteitstarieven van het komende jaar voorleggen aan de minister van EZ. Uit de voorstellen voor 1996, die met vertraging en met bemiddeling vanuit EZ worden ingediend op 1 november, blijkt dat met name de kapitaallasten aanzienlijk stijgen. De voorstellen worden door de minister begin december goedgekeurd. Gezien het feit dat ondanks efficiëntieverbeteringen de tarieven voor grootverbruikers relatief sterk stijgen doet de minister wel een beroep op de elektriciteitssector om verdere kostenstijgingen maximaal te beperken.

Het Landelijk Basis Tarief, waartegen Sep teruglevert aan de productiebedrijven, zal in 1996 bestaan uit de volgende componenten:

- Productie: f. 220 per kW, waarmee het grootste deel van de vaste kosten wordt gedekt;
- Opslag: gemiddeld 1,35 cent/kWh voor dekking van het resterende deel vaste kosten, wordt in de perioden januari-april en september-december in rekening gebracht;
- Transport: gemiddeld f. 28,50 per kW, berekend naar gecontracteerd vermogen, ter dekking van de kosten van het koppelnet van Sep;
- OOM-gelden: f. 18 per kW, nodig voor de kosten van onderzoek, ontwikkeling en milieu, berekend naar historisch verbruik, f. 188 miljoen;
- Restcomponent: f. 21 per kW, berekend naar historisch verbruik, een totaalbedrag van f. 220 miljoen.

In het LBT worden de totale niet-brandstofkosten voor een bedrag van f. 3,2 miljard verrekend. De afzonderlijke productiebedrijven mogen bovenop het LBT een regionale toeslag berekenen voor die vaste kosten die niet door Sep worden gedekt. In 1996 mag deze toeslag maximaal f. 12,95 per kW bedragen, in 1995 was dat nog f. 13,75 per kW. De regionale toeslag en het LBT vormen samen het Regionaal Basis Tarief (RBT), het tarief waartegen distributiebedrijven stroom inkopen bij de productiebedrijven. Op grond van het LBT en RBT en de eigen kosten voor distributie en aflevering stelt EnergieNed vervolgens de Maximum Eindverbruikers Tarieven (MET) vast. Los van de MET betaalt de eindverbruiker een bedrag voor de benodigde brandstoffen. Al met al resulteren de tariefaanpassingen voor kleinverbruikers in een verlaging van het maximum tarief met 0,8%. Een grootverbruiker betaalt maximaal 0,2% meer dan in 1995. Voor zeer grote energieverbruikers zal de stijging van het maximumtarief 3,1 tot 4,4% bedragen, afhankelijk van het type verbruiker.

Naast het verlenen van goedkeuring aan het LBT, RBT en de MET verleent de minister ook toestemming tot een apart maximum tarief voor groene stroom. Dit tarief mag maximaal 7,5 cent/kWh, exclusief btw, hoger zijn dan het tarief voor gewone stroom.

In 1996 zal de afname van centraal productievermogen door distributiebedrijven voor het tweede jaar contractueel geregeld worden. Bij een lagere afname zal toch voor de niet-afgenomen elektriciteit betaald moeten worden. Bij een hogere afname dan in het contract overeengekomen, moet voor de extra kW's een hoger bedrag betaald worden. In 1995 blijkt dat distributiebedrijven gemiddeld genomen neigen tot een voorzichtige lage inschatting van door hen af te nemen vermogen.

Vereniging Krachtwerktuigen stelt in een brief aan de minister dat de voorstellen er toe zullen leiden dat het gesplitst tarief, van toepassing op een aantal zeer grote verbruikers, met circa 10% stijgt. De kostendaling die bereikt is in de distributiesector komt niet ten goede aan deze groep eindverbruikers. Als de minister goedkeuring verleent aan de tariefvoorstellen, is dit voor de Vereniging Krachtwerktuigen reden om begin januari 1996 een bezwaar in te dienen. Een in 1995 door de Vereniging ingediend bezwaarschrift tegen de tarieven over 1995 werd na overleg met EnergieNed en EZ ingetrokken. EnergieNed maakte onder andere de boeteregeling bij overschrijding van het gecontracteerd vermogen soepeler.

Nieuwe ontwikkelingen inzake een vrijere Europese elektriciteitsmarkt

De discussie over een interne markt voor elektriciteit speelt al een aantal jaren. Nadat de richtlijn van de Europese Commissie uit 1992, met gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, door alle lidstaten werd afgewezen, zijn nieuwe voorstellen gedaan. Vooral de toegang van derden tot het net (TPA) bleef echter een hekel punt. Omdat een interne markt voor elektriciteit al veel problemen gaf, werd besloten de plannen voor een interne markt voor gas even met rust te laten.

De commissie kwam in 1993 met een aangepast voorstel van 'toegang door onderhandeling' oftewel 'negotiated access'. Dit is een soort van TPA waarbij een onafhankelijk bedrijf, de operator, het elektriciteitsnet beheert. Consumenten kunnen directe contracten sluiten met producenten; voor het transport van elektriciteit over de netten van anderen moet echter worden onderhandeld met de operator. In 1994 deed Frankrijk, dat elke vorm van TPA afwijst, een tegenvoorstel aan de hand van het single buyer

model of de exclusieve koper. Hierbij is er slechts één bedrijf dat elektriciteit koopt en verkoopt en de netten beheert. Voor contracten met buitenlandse producenten is in dit systeem nauwelijks plaats. De commissie bestudeert het Franse systeem en komt in 1995 tot de conclusie dat het onverenigbaar is met het EG-verdrag en niet naast het door de commissie voorgestelde systeem zal kunnen bestaan. Om de impasse te doorbreken doet de commissie echter het voorstel tot aanpassing van het 'single buyer concept' op een zodanige wijze, dat de spelregels van eerlijke concurrentie, wederkerigheid en gelijke economische gevolgen gelden voor beide systemen. De Energieraad van juni gaat akkoord met de benadering van de commissie, maar kan het toch niet eens worden over de vereiste aanpassingen van het Franse systeem.

Het Spaanse voorzitterschap pakt het onderwerp op en presenteert in juli een compromisvoorstel. Het voorstel zoekt een evenwicht tussen de voordelen van marktgerichtheid enerzijds en de vereiste zekerstelling van publieke belangen anderzijds. Het voorstel, dat nog wordt aangepast na intensief overleg in het najaar, betekent een flinke stap voorwaarts. Toch wordt eind december geen overeenstemming bereikt. Belangrijkste knelpunt is de mate van vrijheid die distributiebedrijven zouden moeten krijgen, om buiten de exclusieve koper om, elektriciteit in te kopen of te importeren. Waar vooral Frankrijk deze vrijheid zoveel mogelijk wil inperken, meent Duitsland juist dat er al genoeg concessies zijn gedaan en acht het land volledige opening van de energiemarkt in elke lidstaat gewenst.

Het Italiaanse voorzitterschap heeft zich verplicht om de resterende problemen spoedig tot een oplossing te brengen. Vóór de zomer van 1996 zal overeenstemming moeten ontstaan binnen de Energieraad over gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit.

Principe-akkoord aanpassingen warmte/kracht

In januari bereiken EnergieNed en Sep een principe-akkoord over voortgang en aanpassing van zes voorgenomen centrale en decentrale warmte/kracht-projecten. Het betreft drie warmte/kracht-installaties bij Delesto Delfzijl, Dow Benelux te Terneuzen en Frima zoutfabrieken te Harlingen. Verder gaat het om twee installaties van EZH en één van EPZ. Aan het akkoord ging een bezinningsperiode van een half jaar vooraf, waarin een moratorium op warmte/kracht gold. Met het akkoord wordt een reductie van het geplande vermogen bereikt van 1100 MW. Met de onderhandelingen en compensatie aan de industrie is een bedrag gemoeid van f. 85 miljoen.

In het najaar wordt afgesproken dat distributiebedrijven de mogelijkheid krijgen om 1,75% van het in 1995 bij Sep gecontracteerde vermogen in 1996 minder te contracteren. De ruimte die daar mee ontstaat mag worden gebruikt voor nieuwe warmte/kracht-installaties. De distributiebedrijven kunnen op deze manier maximaal 175 MW_e nieuw warmte/kracht-vermogen plaatsen zonder dat dit financiële consequenties voor hen heeft.

SIGE/Vereniging Krachtwerktuigen: visie op elektriciteitsvoorziening

In februari maken SIGE en Vereniging Krachtwerktuigen hun visie op de toekomstige ontwikkeling van de elektriciteitsvoorziening bekend. Naar de mening van deze ver-

tegenwoordigers van veel bedrijven waaronder grootverbruikers van energie is de uiteindelijk na te streven situatie een geliberaliseerde markt. Dit vereist een beheerst veranderingsproces. Keuzevrijheid voor alle aanbieders en inkopers van elektriciteit is een doeltreffend middel om lagere kosten te bereiken. In de ontwikkeling richting de geliberaliseerde markt gelden twee belangrijke voorwaarden: vrije toegang tot de transport- en distributienetwerken en dezelfde bedrijfseconomische uitgangspunten voor elke partij. De overheid dient nu en in de nieuwe situatie de kwetsbare afnemers te beschermen, randvoorwaarden te scheppen en zorg te dragen voor een consistent milieu- en industriebeleid. Inzake de structuur van de Nederlandse elektriciteitsvoorziening stellen Krachtwerktuigen en SIGE dat de scheiding van productie, transport en distributie moet worden behouden en dat de concurrentiepositie van de Nederlandse elektriciteitssector en marktwerking binnen Nederland versterkt moeten worden. Voorts wordt gesuggereerd een gremium met de betrokken partijen op te richten, waarbinnen in een gezamenlijke verantwoordelijkheid besluiten worden genomen over tijdsplan, type en capaciteit van nieuw te bouwen vermogen. Gezien de situatie van overcapaciteit wordt onder andere aanbevolen om die capaciteit, waarvoor nu geen nuttige bestemming gevonden wordt, versneld af te bouwen.

Startnotitie MER voor hoogspanningsverbinding Noorwegen-Nederland

In 1994 sloten het Noorse elektriciteitsbedrijf Statkraft en de Nederlandse Sep een overeenkomst voor de onderlinge levering van elektriciteit. De voornemens hiertoe waren al in 1991 vastgelegd in een principe-akkoord. Ook in de laatste twee elektriciteitsplannen en in het tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening werd de import en de daartoe vereiste hoogspanningsverbinding genoemd. Dankzij een grote opslagcapaciteit voor water heeft Noorwegen in perioden met normale neerslag een overschot aan elektriciteit uit waterkracht. Een deel van deze elektriciteit zal vanaf 2001 worden geëxporteerd naar Nederland. Omdat er een garantie is voor levering van elektriciteit in perioden met een hoge piekvraag en in de ochtendpiek, kan het reservevermogen in het eigen land worden verlaagd. Vanuit Nederland zal tevens elektriciteit kunnen worden geleverd aan Noorwegen, vooral 's nachts. Zo wordt de elektriciteitsvoorziening enigszins flexibeler, terwijl de bouw van een conventionele centrale met een vermogen van rond 600 MW in Nederland wordt vermeden. Voor de verschillende activiteiten is een projectteam met de naam NorNedkabel samengesteld. Voor het transport van elektriciteit zal een hoogspanningsverbinding moeten worden aangelegd van Noorwegen naar Nederland. Omdat deze verbinding bij voorkeur door de Waddenzee zal lopen, is een MER-procedure vereist. De door Sep hiertoe opgestelde startnotitie wordt door EZ in augustus 1995 ter inzage gelegd.

De startnotitie geeft als hoofddoelstelling 'de aanleg van een rechtstreekse gelijkstroom hoogspanningsverbinding van Noorwegen naar het hoogspanningsstation Eemshaven van het Nederlandse 380 kV koppelnet.' Bedoeling is om over een afstand van circa 540 kilometer een enkelpolige kabel in te graven in de zeebodem, welke in beide landen wordt aangesloten op een convertorstation. Sep wil drie tracé-alternatieven, die alle in een bestaande vaarroute liggen, in de MER bestuderen en vergelijken op hun milieu-effecten. Aanlanding zou kunnen plaatsvinden bij de Eemshaven, bij Warffum of buiten de Waddenzee op een nader te bepalen lokatie aan de Hollandse kust. Op grond van vooronderzoek gaat de voorkeur van Sep uit naar het tracé met aanlanding in Lauwersoog waarna de verbinding over land naar de Eemshaven gaat. In de MER zal voorts een aantal uitvoeringsvarianten nader bestudeerd wor-

den, zoals methoden voor het ingraven van de kabel en tijdstippen voor het leggen van de kabel.

Negen milieu-organisaties maken in een brief aan vier ministeries gebruik van de mogelijkheid tot inspraak. Zij vinden dat de notitie zich te veel beperkt tot de Waddenzee, ook de Noordzee zou moeten worden meegewogen in de besluitvorming. Daarbij zou het tracé dat buiten de Waddenzee om kan worden aangelegd, de nul-optie, tenminste een even zware behandeling moeten krijgen als de routes door het Waddengebied. Ook het vervolggedeelte van de leiding over land zou moeten worden beschreven in de MER. De cumulatie van verschillende milieu-effecten verdient conform het afwegingskader van de nota meer aandacht. Per tracé zullen de natuurwaarden moeten worden uitgesplitst en onderzocht. Mogelijke effecten van elektromagnetische straling, het vrijkomen van chloor, consequenties van een lager zuurstofgehalte en warmte-effecten op de zeebodem en ecosystemen dienen nader bestudeerd te worden, aldus de milieu-organisaties.

Stuurgroep doet voorstel tot nieuw stelsel voor elektriciteitssector

Eind augustus presenteert een stuurgroep met vertegenwoordigers van de elektriciteitsproductiesector, de distributiesector en de rijksoverheid, een voorstel voor een nieuw stelsel voor de elektriciteitssector. Het huidige stelsel heeft geleid tot overcapaciteit, tegengestelde belangen en suboptimalisatie. Verder lijkt het erop dat de sector zich moeilijk staande zal kunnen houden in een markt met toenemende internationale concurrentie. De Nederlandse bedrijven zijn immers klein in een markt met zeer grote spelers.

De stuurgroep heeft verschillende stelsels bestudeerd en is het bij het ontwerp van een nieuw stelsel eens geworden over de volgende uitgangspunten:

- alle geledingen van de sector werken samen
- optimaal inspelen op de wensen van de klanten is mogelijk
- regionale en landelijke belangen worden in harmonie gebracht
- de marktwerking brengt maatschappelijke aspecten van de energievoorziening niet in gevaar
- lagere overheden, die aandeelhouder zijn, behouden een voldoende verantwoordelijkheid voor de distributiesector
- de sector moet een internationale rol kunnen spelen.

De stuurgroep stelt voor de huidige vier productiebedrijven en Sep samen te voegen tot één nieuw gemeenschappelijk landelijk productiebedrijf. De distributiebedrijven worden eigenaar van dit landelijke bedrijf. De nu door Sep verzorgde economische en technische dispatch en het transport worden wel verbonden met het nieuwe bedrijf, maar administratief en organisatorisch gescheiden. Dit geldt ook voor het transport en de dispatch vanaf 10 kV. Productie, import en export van elektriciteit zijn vrij. De distributiebedrijven kunnen raamcontracten sluiten met het eigen productiebedrijf, maar kunnen daarnaast ook energie importeren en exporteren. De levering aan afnemers is met uitzondering van de kleinere klanten vrij en wordt geregeld op basis van contracten. De toegang tot het net is vrij voor een ieder en op basis van gelijke voorwaarden. Een onafhankelijke instantie zal er op toezien dat dit ook werkelijk zo gebeurt. Het huidige Elektriciteitsplan wordt vervangen door afzonderlijke dekkingsplannen van distributiebedrijven, die door de overheid worden beoordeeld op een aantal criteria.

Verder is inzake de tarieven alleen nog goedkeuring van de overheid vereist voor de captives, de groep afnemers die geen alternatieven heeft. De financiële positie van de distributiebedrijven lijkt goed, voor de verbetering van de financiële positie van het productiebedrijf is nader overleg nodig.

De reacties op de voorstellen zijn divers. De meeste distributiebedrijven kunnen zich wel vinden in de plannen. De grootverbruikers van energie verwachten kostenvoordelen en een betere planning van het centraal vermogen. Vereniging Krachtwerktuigen acht de financiële structuur van de sector echter onvoldoende. Tegenstanders zijn NUON, PNEM en Delta, drie distributiebedrijven die gedeeltelijk eigenaar zijn van de twee productiebedrijven EPON en EPZ. Deze bedrijven zien juist voordelen in het handhaven van de huidige onderlinge concurrentie tussen de vier productiebedrijven.